

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak.

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 „
Negyedévre ——— 6 „
Egy óra ——— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 149. szám.

Gyűjtőtök július 2.

A legujabb kartel.

— július 2.

Az egész országban nagy visszatekintést kelt a legujabb kartel, az, amit most a nagy bankok kötöttek, amelybe belekényszerítették a kisebb pénzintézeteket is.

Ennek a legujabb kartelnek a megállapodásai egytől-egyig arra vonatkoznak, hogy mily módon lehet a betétkereső közönséget mentül jobban megsarcolni. Igenis, megsarcolásnál egyébnek a mai mostoha viszonyok között nem mondhatni ezt az eljárást, mely mértéktelenül megdrágítja a hitelt, mely a váltószámítolási üzlet, az értékpapírok vétele és eladása, a lombardkölcsonüzlet és egy csomó más hitelügylet körében az eddiginél jelentékenyen súlyosabb terhet ró rá arra a Magyarországon szerencsétlen számba menő emberre, akinek foglalkozásának folytatása végett produktív hitelre van szüksége.

Titokban készült ez a kartel. Titokban építették ezt a kolosszális prést, amelyvel a hitelkereső közönségből még többet fognak kisajtolni, mint eddig. A nagy bankoktól, melyek amugy is milliókat keresnek már, indult ki a pompás eszme és a kisebb pénzintézetek, melyek üzletileg mód nélkül függnek a hatalmas társaiktól, kénytelen-kelletlen belemerték ebbe a csuf szövetségbe. Egyedül a Magyar Pénzintézetek Központi Hitelbankja állotta a csábítást és a fenyegetést és nem járult hozzá ahhoz a kartelhez, mely a mai gazdasági elvadás egyik legjobban elszomorító, de egyben leginkább fölháborító jelensége.

Most már agyon van kartelevé az ország. A legszükségesebb fogyasztási cikkek termelői régebben összefogtak már, hogy kiöljék a szabad versenyt és védés dacsövetséget kössenek a fogyasztók ellen. Most pedig a gazdasági élet levegő-

jét, a hitelt is csak egyforma áron, még pedig természetesen a legnagyobb áron fogják mérni a mezőgazdának, az iparosnak, a kereskedőnek.

A fogyasztási cikkek előállításának kartelje már ugys szinte türhetetlenül fokozta a drágaságot. A hitel-kartel még jobban növeli majd ezt a nyavalyát, mert hiszen hitelre valamennyi termelőnek szüksége van és aki a hitelt megdrágítja, mindent megdrágított, aminek termelése hitelen alapul.

A hitelkartel létrejöttével voltaképpen egyetlen egy pénzintézet lesz, amelynek a különböző nevű pénzintézetek voltaképpen csak fiókjai. Egyformán mérik valamennyien a hitelt, alkudozásnak nincs helye, az egyik méltánytalan drágasága ellen nem kereshetünk orvoslást a másik méltányosságánál. Valamennyit egyazon megállapodás zsarnok föltételei kötik, valamennyi csak végrehajtó szerve a nagy központi présnek, melynek kezelői úgy vélik, hogy ez a szerencsétlen ország még mindig nincs eléggé kiszípolozva, hogy a magyar mezőgazdaság, ipar és kereskedelem még mindig nem eléggé roskadozik a terbe alatt, hogy van még egy kis hus rajtuk, amelyet végképpen le kell szedni róluk.

A szabad verseny megőlésének diadalra jutását nem volna szabad egykedvűen nézni. Joggal kívánja az ország hitelkereső közönsége a kormánytól, hogy a maga kamatnélküli betétjeivel ne támogassa azokat a pénzintézeteket, melyek csakis az eléggé jelentékeny üzleti hasznuk megerősítésére nem riadnak vissza a hitelviszonyoknak súlyosabbá tételétől.

A másik föladat pedig a vidéki pénzintézetekre vár. A fővárosi bankok kartelje legérzékenyebben a vidéki pénzintézeteket és ezzel kapcsolatban a vidéki hitelkereső közönséget sújtja. Nekik drágítja meg a pénzt és nehezíti meg a hitelt, úgy hogy a vidéki pénzintézeteknek módot kellene találniok a szervezkedésre, a szemérmet-

lenül kegyetlen fővárosi bankprés elleni szövetekezésre.

Kétségtelen, hogy a szabad versenynek is vannak hátrányai, de ezek korántsem oly nagyok, mint az a veszedelem, melyet a szabad versenynek teljes megfojtása zudjt a közönségre.

Kétségtelen az is, hogy a bankok üzleti vállalkozások, melyek a maguk hasznánál fontosabb tekintet nem ismernek. De az üzleti szempont nem zárja ki teljesen az etikai szempontot. A haszon gögös nagy ur, de mellette türjük meg a mások érdekét is.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 6 1/2 ó-tól kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 5-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déiben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A városi főgimnázium szertárai nyitva minden vasárnap délelőtt 11 órától 12-ig.

Július 13. Közig. bizottsági ülés.

— A bíróság köréből. A m. kir. igazságügy-miniszter Gerle Jakab pancesovai kir. törvényszéki betétszerkesztő-bíró a buzásfürdői kir. járásbíróshoz, mint telekkönyvi hatóságához rendelte ki.

— Nagybecskereki postások előléptetése. A mostani tömeges postai előléptetések alkalmával a kereskedelmi miniszter a nagybecskereki posta és táviró tisztek közül Alexits Milánt ellenőrré, Hubert Józsefet és Elekes Károlyt segédellenőrré, Meiszner Ottót pedig segéd-tisztte nevezte ki.

— A képviselőválasztók névjegyzéke. A törvény értelmében az országgyűlési képviselőválasztók névjegyzéke ellen beadott felszólalások és észrevételek felett a központi választmány minden év július hó 1-től 20-ig határozni köteles. Evégből a központi választmány július hó 7-ike és következő napjainak délelőtt 11 órakor a vármegye székházának alispáni kistermében ülést tart, amelyen a felszólalások és észrevételek a

A „TORONTÁL” tárcája.

Vallomás.

Részlet Dr. Klein Mór „Héber költők” című művéből

Szégyenpir befutja arcom!
Folyton zajong öntudatom,
Látva Uram hatalmadat,
Hiu, semmis mivoltomat;
Mert amily nagy a hatalmad,
Eróm árny csak a nap alatt
S míg tökélyed elérhetlen,
Gyarlóságom megmérhetlen.
Egyetlen vagy örök élő,
A parányt is megszemlélő,
Csodát miveisz bölcsességgel,
Itélkezel kegyességgel,
Mig én tűnő porszem vagyok,
Férgek falatja, ha halok.
Gunyára a földi létnek
Lomha tömegként elélek.
S mint az árnyék tova suhan,
Szellő szárnyán tova rohan,
Éltem ideje e földön —
Mérges kigyó az az ösztön;
Mely csak folyton hajt a roszt
Szívet rábir a gonoszt!
Harag dühöng a lelkemben,
Furfang tanyáz a lényemben.
Fehéjázó tekintettel,
Visszatetsző gögös dolyf-l,
Korholom én a társakat,
Nyiltszívűket, igazakat.
Tekervényes uton járok
Gyors futásban meg sem állok!
O! mily semmis a mivoltom,
Éltem rövid, közel holtom,

Eróm gyöngé, hol erényem,
Amivel én kérkedhetem?!
Létem mintha nem is volna,
Mintha lényem porba hullna,
Születésem kezdetétől
A végemig mindenestől.

Az egér.

Édes mama! Nem akarok ócska frázissal élni, a világ legjobb anyósáról zengve himnuszt, csak egy szóval köszönöm meg ismételtent azt a végtelen boldogságot, hogy . . . igen, hogy a napam lett. A boldogságomat leírni meg sem kísértem, hiszen ez olyan természetes, különben miért vártam volna öt éven keresztül Margitára!
Nyolc nap óta a feleségem, de még most is olyan, mintha leányzóbjának volna búbajos lakója. Ártatlan, naiv gyermek, akinek fogalma sincs az életről s bajos mosolylyal tekint szét a világban. Az édes mama maga sem hiszi, hogy mennyire gyermek, mert merem állítani, hogy az édesanyák ismerik legkevésbé leányaikat. Megengedem, hogy ismerik tíz-tizenkét esztendőskorukig, de azután rejtélylyé válik mindenik, mert csak a lelkük felületével találkoznak.

Utazásunk pompás volt, ambátor egy pillanatra sem maradhattunk egyedül. Egyszerre akart mindenki utazni, a vonatok zsufolásig megteltek, alig tudtam Margitnak annyi helyet szorítani, hogy kényelembe helyezkedjen.

Édesen aludt, mikor körülöttünk vadregényes tájak váltakoztak s azzal a biztonsággal kulcsolta ujjait álmában is a kezem köré, hogy meg van védve mindentől, sőt tekintettel a kanonok utitársunkra és kíséretére, még tőlem is.

Most láttam először aludni, valami ki-

mondhatatlan gyönyörűség volt az. Fogadok, hogy az édes mama nem élvezte ezt, legföljebb Margitnak apró korában, mert nem lehet megválni ettől a képtől. Édes tündérekkel játszadozhatik, mert mosolyog, behunyt szeme így a finom szemhéj alatt is csupa okosság, tiszta derű, az ajka kissé megnyílik s én teli tudóval szívom magamba a lehelletét. A haja csöppet borzas, de ez végtelenül illik neki. Egyébként sem szerettem soha a tükrök elől kikerült nőket, mert kellemetlen az a feszesség, ami természetellenessé teszi őket. A nő, mikor meglátjuk, úgy kerüljön elének, mint a rózsza, ne verjen rajta még mindig reflexet a tükrök, a hiúság, üresség, sokszor lélektelenség kerítője. Akarjon hódítani, de ne a probiermamzelség látszatával, mert ha ilyenre vágyunk, fölkeressük a kirakatokat és megszemlélhetjük a viaszbabokat. Azok nem viselnek sem a ruhán, sem az arcon ráncot, kifogástalanul vannak fészülve és szintén mosolyognak, mosolyognak . . . olyan kedves egyforma bambasággal.

Engedelmet a kiterésért. Azért történt az egész, mert mindig felforr a vérem, ha ilyen kirakati figurákat látok, mintegy géppel felhuzottan, az emberek között kóvályogni.

Az én Margitom más, sőt sokkal több és ilyenné sosem válik.

Az ut elbágyasztotta, késő délután volt, mikor fölébredt. Hozzám simult és bágyadt tekintettel nézett szét az elébük siető panorámán, ami egyébként sem érdekelte nagyon. Egy kis álmoság még maradt a szemében, mert ahogy a vállamra hajította a fejét, rajtakaptam, amint le-leragadoznak a szempillái. Csak arra ébredt föl teljesen, hogy a kalauz bejött jeleníteni, készüljünk, pár perc múlva végállomáshoz érünk . . .

. . . Most mosolygok mindazon, amin ke-

következő sorrendben tárgyaltnak: 1. a béga-szentgyörgyi, 2. lovriai, 3. nagykomlósi, 4. nagy-szentmiklósi, 5. ozorai, 6. pancsovai, 7. párdányi, 8. törökbecsei, 9. törökkanizsai, 10. zichyfalvai és 11. a zombolyai választókerület.

— **A megyei tisztikar köréből.** A vármegye főispánja Grell József járási díjnyokot alibunári járási irnokká nevezte ki. — Czonya János járási irnokot pedig a központba helyezte át.

— **Primicia.** Ökrös László most fölszentelt áldozópap, mint lapunknak jelentik, Péter és Pál napján tartotta első miséjét Kiszomborban. Manuduktora Árpás Gyula kiszombori plébános volt.

— **A közig. tanfolyam képesítő vizsgái.** A nagybecskereki közig. tanfolyamon ma delután kezdődtek a képesítő vizsgák. A vizsgák minden nap folynak s e hó 9-ikéig tartanak.

— **Házasság.** Lovrics Antal nagybecskereki állami tanító vasárnap, július 5-én vezető oltárhoz a németemeti templomban Scheller Jennyke kisasszonyt, tanítónőt.

— **Az adókövetés befejezése.** Az adókövető-bizottság tegnap befejezte a III-ad osztályú kereseti adó tárgyalását. A tárgyalások meglehetősen mozgalmasak voltak, mert a kincstár képviselője az adózók eddig fizetett adóját ugyiszólván mindenkinél kétszeresre emelte, ami ellen persze az adózók élénken tiltakoztak. Az adókövető-bizottság méltányolta is az adózók tiltakozását, mert elenyésző kivétellel a kincstár előadójának javaslatát mellőzte s az adózók terheit az eddig fizetett adójuk erejéig állapította meg, úgy, hogy az adókövetés elleni panaszok elesondesedtek. Azok, akiknek az adóit mégis emelték, az adófelszámolási bizottsághoz felebbeztek.

— **Utóállítás.** Nagybecskereken folyó hó 6-án tartják meg a legújabb utóállítást. Az utóállítás délelőtt 9 órakor lesz a Rezső-laktanyában mindhárom korosztályhoz tartozó állításkötelesek számára.

— **Az aratás Torontálban.** Torontálvármegyében mindenütt nagyban folyik az aratás, sőt sok helyen már le is arattak. Az aratási munka az egész vármegyében zavartalan és sztrájkmozgalom sehol sem fordult elő. Nevezetes dolog, hogy az aratómunkások a legtöbb vidéken kisebb munkabér mellett dolgoznak, mint tavaly és tavalyelőtt, sőt ők maguk szállították le a munkabér fölemelésére irányuló kívánásaikat. Ennek az az oka, hogy a birtokosok sok aratógépet állítottak be s így kevesebb emberi munkaerőre lévén szükség, a munkahiány nagyobb. Azonkívül a termés is gyengébb, ami szintén a munkahiányt növeli. Szóval az idén nagyon esondes az aratás.

— **A kereskedelmi és iparkamarából.** A temesvári kereskedelmi és iparkamara tegnap Vesi Ede lovag elnöklésével teljes ülést tartott, amelyen Torontálból Kühn János (Nagybecskerek), Pavlicsek József (Nagykikinda) és Becker Lajos (Nagyszentmiklós) vett részt. A

tárgysorozatból Torontálmegyét a következő ügyek érdeklik. A kereskedelmi miniszter Gödl Károly nagykikindai bádigos mesternek a neki segélyképpen adományozott gépet tulajdonába bocsátotta át. — Torontálérzsébetlak községnek kompszedési ügyében a díjtételeket újra megállapították. — Schmidt István nagykikindai rajztanítót segélykérelmével elutasították.

— **Verhovay Gyuláné meghalt.** A nyolcvanas évek országos hírv. publicistájának, Verhovay Gyulának özvegye, szül. rétháti Kövér Amália, 58 éves korában tegnap meghalt Battonyán. A boldogultat mintegy 16 évvel ezelőtt vette el Verhovay Gyula, aki ekkor már nagy népszerűségét elvesztette. Az özvegy alig két évvel élte túl az urat, akivel másfél évtizeden át esendes visszavonultságban élt.

— **Kabaret-előadás.** A kereskedelmi alkalmazott nagybecskereki szakegylete tegnapi vigalmi-bizottsági ülésén elhatározta, hogy f. é. augusztus 1-én kabarettel egybekötött táncmulatságot rendez. A mulatság rendezését László Márton egyt. tag vállalta el, ki egyben bemutatta a kabaret-előadás részletes programját, mely kivétel nélkül egészen új, itt még elő nem adott határos számokból áll. Az előjelekből ítélve szép sikerű mulatságra lehet számítani.

— **A ló hamarabb fujt.** Beállította a ma az állatorvoshoz egy atyai és elpanaszolta, hogy beteg a lóva, torokfájása van. Az állatorvos receptet írt és megmagyarázta neki:

— Egy port fog kapni erre a patikában, azt beleszi egy pléhsébe, azt a ló szájába teszi és belefúj, hogy a ló torkába menjen. Értette?

— Igenis.

Néhány nap mulva beállított ismét a paraszt az állatorvoshoz, bekötött torokkal. Kérte az orvos:

— Hát kendnek mi a baja?

— A torkom fáj.

— Hát megeselekedte-e, amit mondtam?

— Meg azt, de én megbetegedtem az ut orvos-ságától.

— Hogyan?

— Hát én beletettem a port a csöbe, a csövet a lónak a szájába, aztán bele akartam fujni, de a ló előbb fujt és így én vettem be az orvos-ságot.

— **Mi az oka a gyermekek hasmenésének?**

A míg a hűvösebb évszakok idején a gyermekek hányásos hasmenése aránylag ritkább és veszélytelenebb megbetegedés, addig a nyár kezdetén már gyakoribb, sőt a legmelegebb hónapokban sürüen előforduló, gyors és veszélyes lefolyású, annyira, hogy ez időszakban a gyermekhalandóság ijesztő mértékben fokozódik. Ennek a szomorú dolognak, mely bár légfeltünőbbben a nagyvárosokban látható, de amely a falusi gyermekeket is észrevehetően tizedeli, két nagy jelentőségű dolog adja meg a magyarázatát: a nagy hőség-től okozott csökkenése a kicsinyek ellenállóképességének, másrészt a tehéntej bakteriumtartalmának rohamos megszorodása és a tej vegyi bomlása. Az utóbbi ártalmaktól könnyen megóvhatja az anya gyermekét, ha annak táplálására csupán a Nestlé gyermekliszjét használja, melynek kiválóságát már csaknem félszázados multja igazolja s amely mindig készen áll a használatra, jól táplál, nem savanyodik és nem bomlik soha és e tulajdonságai révén az emésztőszerveket is mindig rendben tartja.

Eleinte nem feleltem Margitnak semmit, igen zavart lehettem.

Nagyt dobantottam lábammal a földön, ámbár közelebb húzódtam az ágyhoz. Az egér erre cirkuszi mutatványokba kezdett, végigfutott a szőnyeg peremén, azután pedig — Jézus Mária! — vagy két jépsnyire beljebb foglalt helyet. Ott volt majdnem előtűnk.

Levettem a cipőmet s behunyt szemmel feléje sujtottam. Ez megzavarta, mert retirált az ajtóig, de nem menekült, a távozásnak a látszatát sem keltette, sőt már megint vi-szajótt.

— Tudod mit, fiacskám! — mondtam Margitnak, — húzd magadra a takarót és aludj. Szegényke egyre jobban reszketett.

— Nem tudok elaludni, nem is merek. Még képes felmászni az ágyra.

— Azt alig hiszem, mert még nem hallottam ilyesmit.

— Én hallottam a tanyásnéktől elégszer. — Hihetetlen, hogy milyen szemtelen ez az állat-faj! — kiáltottam.

Valami erős ugyan alig lehetett a hangom, mert az oreátlán fajzat cincogni kezdett (nyilván válaszolt) s két lábára pipiskedve, méregette felénk az orrocskáját.

Juj, de csunya volt, leirhatatlan az a kellemetlen érzés, ami állandóan a hatalmában tartott. Azonkívül szegyenkeztem is a gyávaságomért, ámbátor bármilyen zsüri bírálata alá merem bocsátani a kérdést, hogy a többi fajtájú gyávaság mértékét lehet-e alkalmazni, ha az értől félünk?

— Ne haragudj, édes kis szívem, — mondtam — szívesen meghalok érted, de erre képtelen vagyok. Majd becsöngetek valakit, talán a szobaleányt.

— Nem, nem! — tiltakozott Margit. Én szegyenlem magam.

— **Nagy idők tanuja.** Guttman Dávid nagybecskereki szabómester, volt 48-as honvéd tegnap 82 éves korában meghalt. A nagy idők tanuját ma délelőtt temették el élénk részvét mellett. A temetést dr. Klein Mór főrabbi végezte, aki szép beszédben bucsuztatta el az elhunytat.

— **A törökbecsei Leiningen-szobor.** A Törökbecsén felállítandó gróf Leiningen-szobor alapjavára újabban a következő adományok folytak be:

Unip község 2 korona, Hajdudorogh község 5—, Szabadfalu község 5—, Szikszó község 5—, Egrespatak község 6:10, Szinérváralja község 10—, Dr. Vértés Lajos Vác 10—, Albis község 5—, Téglás Lajos Nagyeesed 5:48, Körjegyző Aranyos-Szentmiklós 1—, Nyirbátor község 20—, Gróf Majlath Géza Gárdony 20—, Körösi körjegyzőség 7—, Magyarlajos község 10—, Bük község 10—, B. Jósika Szurdok 50—, Szurdokpüspöki község 1—, Csécsa község 90, Rakasdia-község 10—, Bácsi tiszai árment. társulat Zenta 100—, Biró Imre Rákospalota 3—, Cs. Mindszent község 5—, Bölske község 2—, Erdőd község 5—, Jánosi főszolgabíró Zilah 3:80, Rohonczy Gedeon Törökbecse 50 korona.

Junius hónapban befolyt adományok a következők: Gömörvármegye 26 korona 20 fillér, Gegényi körjegyzőség 2—, Kanyári körjegyzőség 2—, Zilah város 5—, Állami tanítóképző-intézet igazgatósága Losonc 5—, Zsibó község 5—, Kézdiszentkereszt község 10—, Kondoros község 20—, Nagyszékely község 10—, Vercecz trvh. város 10—, Laguer Sándor Bella 2—, Kumán község 20—, Homonna község 10—, Katits Antal nyugdíjgyuleti igazgató Budapest 3—, Málca község 9:90, Buczy Mihály Seprős 1—, Nagy Sándor állami iskolai igazgató Kovászna 2:50, Mehala község 5—, Bogács község 5—, Gyűrűk község 2:50, Bares község 5—, Okér község 10—, Felsőireg község 14:60, Molnár Gábor állami iskolai igazgató Gombos 16:70, Ispánmezői körjegyzőség 2—, Szobránczi körjegyzőség 6:54, Feketebalog község 2—, Gacsály község 5—, Száspelsőcezi körjegyzőség 2—, Rápolc község 2—, Szatmárköri község 5—, Járási főszolgabíró Betlen 64:50, Sikkód község 3:50, Bakonnyagyszombathely község 10—, Kadarkut község 2 korona.

— **Sertésvész Écskán.** Fülöp György városi állatorvos átiratot intézett a központi járás főszolgabíróségéhez, amelyben tudatja a főszolgabírói hivatallal, hogy úgy Német-, mint Románécska községeiben sertésvészt konstatait, miért is intézkedett, hogy nevezett községekből ne hajthassanak fel sertéseket az itteni állatvására, egyben kéri a főszolgabírói hivatalt, hogy közölje ezt az érdekeltekkel.

— **Fényképészeti készülékek műkedvelőknek.** Mindazoknak, akik a fényképészet, e legvonzóbb és mindenki által könnyen megtanulható sport iránt érdeklődnek, ajánljuk az A. Molli cégnek (Bécs, Tuchlauben 9.) cs. és kir. udvari szállító 1854. óta fennálló fényképészeti eszközök különlegességei áruházát, amelynek képes árjegyzékét kívánatra szívesen küldi bérmentve a cég. (a)

resztül mentünk, mert könnyű mosolygva visszatekinteni a multra, ha mindjárt hat napos is a mult. De a nászéjszakám igen furcsa volt, s hogy nem mérgeződtem, azt tisztára közismert flegmatikus természetemnek lehet tulajdonítani.

Eppen le akartam feküdni (Margit utközben evett valamit, én magam vacsoráztam futtában az étteremben), mikor megfagyóit bennem a vér, akkorát sikoltott a feleség.

Alig tudtam szólni.

— Mi baj, fiacskám?

Felkúporodott az ágyban, nyakig magára húzta a takarót s vacogott a foga, mikor azt dadogta:

— Ott, ott, nézd...

Arrafelé tekintetem, amerre mutatott, a szőnyeg szélén egy apró egérke ült. Meg mernék még most is esküdni, hogy ránk nézett üveg-szemével.

Margit úgy félt tőle, mint a vétkes lelkiismeretű ember a kísértettől.

— Jaj de undok, kergesd el, Sándor.

Nem tudom, beszéltem-e már valamikor róla, de leküzdhetetlen ellenszenvet érezek az egerek iránt. Tízennégy éves koromban farkasvadászaton vettem részt, birkóztam medvével és megvértet a kőszáli sas, de volt idő, amikor a legkedvesebb madaramra, a fogolyra, nem vadásztam. Eppen az egér miatt.

Volt egy száraz nyarunk, kiégetett mindent s mezei egerek ezrei lepték el a földeket. A fogoly-falkák abban az esztendőben szabadon járhattak a határunkban, mert elájultam, mikor ráléptem az első, fehér hasu mezei egérré.

A házi egér ugyan egészen más, kisebb is, elismerem, hogy önmagában véve igen kedves jószág, de hát hiába, no, kerülget még mindig láttára az ájulás.

— Akkor oltuk el a villanyt! Nini, ez csakugyan jó ötlet, mert hátha a világosság tesz-szik a kis gonoszoknak.

Margit ugyan nehezen egyezett bele ebbe a tervbe, mert hátha az ellenkezőt eredményezi, mégis sikerült rávennem azzal az ígérettel, hogy öröködom. Melléje kellett ülnöm, fogtam a kezét s félszettel vigyáztam a szőnyegre.

Hát ott volt még azután is.

Eleintén csak a tűzpiros szemét láttam, később feljött a hold, bevilágított reánk s tisztán kivettem a gonos fenevad formáit. (Mert már egy fenevadat is szívesebben fogadtam volna.)

Nem beszélünk semmit, Margit az izgalomtól lassan elfaradt, éjjel táján elaludt s csak olykor, a följezzenéseiből sejtettem, hogy az egér alkalmatlanokodik az álmaiban.

Meg akartam csókolni és nem mertem. Az a bolond gondolat állta utamat, hogy az egér figyel, talán ki akar lesni is, — erre duplán szegyeltem magam, sőt szegyenkeztem.

Eszembe jutott minden számárság, az egyiket követte a másik s hogy ragadozott a szempillám, szórakozásul az egyszereget mondtam magamban. Arra még emlékszem, hogy a hétszer nyolcnál komoly kétségek gyötörték, ha vajjon ötvenkilenc, avagy hatvaneg az eredménye, de más egyébre nem emlékszem. Reggel az éjjeli szekrényre dőlve ébredtem, fájt minden tagom a virrasztástól.

Hanem az egereket nem láttuk sehol. Nem volt rá alkalmunk később sem, mert már hat órákor más hotelbe vonultunk. Végére szegény Margit is nagyon nyugtalanul töltötte az éjszakát, ráfért a pihenés.

... És ez az oka, hogy Ádám bácsiakat csak estefelé kerestük föl, azonban nem maradtunk ott vacsorán, bár nagyon szívélyesen invitáltak.

Sz. Szigethy Vilmos.

Irodalom, művészet.

* **Az Arany János Társaság**ból. A temesvári Arany János Társaság most a napokban tartotta a nyári szünet előtti utolsó felolvasó ülést Szentkláray Jenő dr. elnöke alatt. Az elnök megnyitó beszéde után Stimm Adolf rendes tag olvasta el néhány költeményét, mire Jánosy Dezső rendes tag olvasta fel „A temesvári 1907/908-ik évi színi idény zenebírálata” című értékelését, végül pedig Gálffy István rendes tag ismertette Dudás apó című vig elbeszélő költeményének egyik részletét

* **A „Zenélő Magyarország”** közismert zene-műfolyóirat ép most megjelent 362-ik füzeté ujjra a legjobb s kedvelt zongora-ujdonságokat közli, mint I. Illéssy Gyula, kedvelt dalszerzőknek két hangulatos magyar notáját: 1. „Hej mikor még kedves rózsám szeretél.” 2. „Kancsót a kezembe...” (borda). II. Heidlberg Albert bájos „Gavotte”-ját zongorára. III. Komáromy Ödön hazafias „Dob-induló”-ját, magyar dalszöveggel. Elismert tény, hogy annyi zeneművet, s a legjobb hazai és külföldi szerzők kiváló ujdonságait, csak 6-8 koronáért szerezheti meg külön kiadásokban, amennyit egy füzeté ad e pompás zene-műfolyóiratnak; mégis rendkívül elterjedtsége miatt 6 korona, fél évi előfizetésért 12 ily gazdag tartalmú füzetet s s egy 50 zeneoldal terjedelmű albumot, egész évi 12 kor. előfizetésért pedig a Husvéti és Karácsonyi zenealbumokat is teljesen ingyen adja előfizetőinek. Előfizetések az e számmal meginduló 1908. évi július-decemberi felévre a „Zenélő Magyarország” (Klökner Ede) zene-műkiadóhivatalához, Budapest, VIII. József-körút 22. intéződé, honnan kívánatra kimerítő árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, július 2. (A „Torontál” ered. távirata.) A Házban még mindig a tegnapi izgalomnak hatása nyilvánul s a végrehajtási novella tárgyalását a tegnapi ülés eseményeinek pertraktálása tartja. Így azután a vakáció egyre későbbre marad.

Az ülésen ma is Návay Alajos alelnök elnököl s a kormány részéről Wekerle Sándor, Günther Antal és Jozsypovics Imre van jelen.

A jegyzőkönyv hitelesítésénél Beniczky Ödön néppárti szóval fel és Návay alelnök ellen támad, akinek tegnapi eljárását Rakovszky alelnökkel szemben in-korrektnek mondja. (Nagy zaj.)

Návay alelnök rendreutásitja Beniczkyt és kijelenti, hogy az elnöki eljárást nem engedí kritikálni.

Beniczky Ödön erre a jegyzőkönyvet bírálja s annak kiigazítását indítványozza, egyben kéri a Ház határozatképességének a megállapítását.

Az elnök negyedórai szünetet rendel el, mely után konstatálják, hogy a Ház határozatképes. Közben Beniczky visszavonja indítványát és a jegyzőkönyvet változatlanul hitelesítik.

Most Bozóky Árpád szóval fel s a házszabályokhoz szólván, szintén a tegnapi esettel foglalkozik. Azt hangoztatja, ha az alelnök a képviselői padokban ül, éppen olyan képviselő, mint a többi s így Návay alelnök eljárása teljesen korrekt.

Még Návay alelnök szóval fel s ezzel a tegnapi incidens fölötti vita végét ér.

Ezután áttérnek a végrehajtási novella tárgyalására a folytatására.

Az első felszólaló ma Nagy György, aki a kiskereskedők érdekében beszél s azt kívánja, hogy a kiskereskedők áru 150 korona értékig mentesek legyenek a foglalatástól. Kijelenti, hogy a részletes tárgyalás során több módosítást fog benyújtani

s módosításainak elfogadása reményében a javaslatot általánosságban a részletes vita alapjául elfogadja.

Kelemen Samu a bitelezők szempontjából bírálja a javaslatot s ő is azt mondja, hogy a részletes vita során több módosítást fog tenni s ennek a reményében fogadja el általánosságban a javaslatot.

Simonfi Semadám Sándor a szövetkezetek ügyeivel foglalkozik, majd kifogásolja az egy évi átmeneti időt. A javaslatot különben elfogadja.

Németh Imre a magántisztviselők érdekében szóval fel s az ő helyzetüknek a figyelembevételét is kívánja.

Utána Rakovszky István szóval föl s számos kifogása van a javaslat ellen. Minden oldalról élesen bírálja, végül azonban kijelenti, tekintettel arra, hogy a javaslat a kisemberek érdekeit szolgálja, azt elfogadja.

Itt az elnök a vitát félbeszakította s következett volna a holnapi ülés napirendjének a megállapítása, de Szmercsányi György sürgős interpellációt jelent be a gázgyári munkások sztrájkja ügyében.

Az ülés 2 órakor még folyik.

A király Ischlben.

Budapest, július 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ischlből jelentik: A király Ischlben is ugyanazon program szerint tölti napjait, mint az előbbi években. Korán fölkel, sétál a kertben s mihelyt a bécsi futár megérkezik, íróasztalához ül s átveszi a szokásos jelentéseket. Ez reggel 7-8 óra között történik. Fél háromkor van az ebéd, amelyen a király és inkább környezete vesz részt, délután a király ismét sétál a villában.

Karátsonyi Jenő gróf kitüntetése.

Budapest, július 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Karátsonyi Jenő gróf v. b. t. t., a budapesti mentőegyesület elnökének kiváló érdemeinek elismerésül az első osztályú vaskorona-rendet adományozta.

Apponyi Albert gróf Budapesten.

Budapest, július 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Apponyi Albert gróf kultuszminiszter ma visszaérkezett Budapestre.

Az alelnökök ügye.

Budapest, július 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház folyosóján ma is élénk eszmecsere tárgyát képezte az alelnökök afférje. Rakovszky igen ingerült volt s Návayval ugyszólván szóba sem állt. Rakovszky azt mondta a folyosón, ha nem kap elégtételt, akkor otthagyja az alelnökséget.

A Nemzeti és a Népszínház ügye.

Budapest, július 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) A fővárosi középítési bizottság ma délután tart ülést, a melyen a Nemzeti színház Rákóczi-terén levő ideiglenes hajlékának építési kérdésével foglalkozik. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban eldől a Népszínház-Vigopera ügye is.

A gázgyári sztrájk.

Budapest, július 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) A gázgyári munkások sztrájkja a pesti oldalon levő gázgyárban tovább tart, azonban a gázgyár üzeme nem szenved fennakadást, mert egy század utászkatona végzi a munkát.

A budai gázgyárban nyugodtan, minden rendzavarás nélkül folyik a munka. A munkások az elmúlt éjszaka valamennyien munkában voltak és a termelés ép olyan volt, mint más napokon. A budai gázgyár munkásai csaknem kivétel nélkül aláírták a gyár új bérszerződését, amely érvénybe is lépett.

Eulenburg herceg pöre.

Budapest, július 2. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Berlinből sürgönyzik, Eulenburg herceg pörében ma délelőtt 11 órakor folytatták a tárgyalást. Ma is a tanúhallgatásokat folytatták. A tárgyalás még körülbelül 10 napig tart el.

Határidő-üzlet.

Budapest, július 2. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (októberre 1908.) . . . 22:32 — —
Rozs (októberre 1908.) . . . 18:36 — —
Zab (októberre 1908.) . . . 16:84 — —
Tengeri (augusztusra) . . . 14:36 — —
Tengeri (új, októberre) . . . 14:32 — —

Közgazdaság.

Állatdíjazás Zichyfalván.

A zichyfalvi állatdíjazáson a díjazások eredményét a következőkben közöljük:

Lovak díjazása. I. csoport. Csikóskancáknál: I. díjat, 40 koronát nyert: Tiszje Ferenc (Zichyfalva). II. díjat, 30 koronát nyert: Weber Mihály (Torontálszécsény). III. díjat, 20 koronát nyertek: Kurzhals György és Wosching József (Zichyfalva). IV. díjat, 10 koronát nyertek: Freot Miklós (Tolvádia), Merle Jakab, Rist Kristian (Zichyfalva), Huszka József (Ürményháza), Kuss Péter (Szentjános), Huszka Mihály, Kelemen István (Ürményháza).

II. csoport. 3 éves kancacsikóknál: I. díjat, 30 koronát nyert: Csolakov Mila (Nagyág). II. díjat, 15 koronát nyertek: Wachtler József (Zichyfalva) és Roch János (Bánlak). III. díjat, 10 koronát nyertek: Faul János, Amon Henrik (Zichyfalva), Paszuc Grója (Nagy-margitta), Wolf Zsigmond (Zichyfalva).

III. csoport. 1-2 éves kancacsikóknál: I. díjat, 20 koronát nyert: Kurzhals György (Zichyfalva). II. díjat, 10 koronát nyertek: Hasenfratz Mihály (Zichyfalva), Grun Gyóka (Nagyág) és Mayer Vilmos (Szécsényfalva). III. díjat, 5 koronát nyertek: Endrész Mihály (Ürményháza), Bakity Mila (Nagyág), Wosching János (Zichyfalva), Vogel János (Zichyfalva), Zsurkák Arkádia, Maximov Mladen (Nagyág), Huszka Mihály, Kelemen János (Ürményháza), Káramán Péter (Szentjános), Máj János (Zichyfalva).

Diszoklevelet nyertek csikóskancákért: Blaskovich Mihály (Zichyfalva), Heinemann Péter (Györgyháza), Wosching J. György (Zichyfalva), Sibiák László (Zichyfalva), Wagner Mátyás (Zichyfalva), ifj. Birk Péter (Györgyháza) és ifj. Debert János (Zichyfalva).

3 éves kancacsikókéért: Blaskovich Mihály (Zichyfalva), Wagner Mátyás (Zichyfalva).

1-2 éves kancacsikókéért: gróf Karátsonyi Jenő uradalma (Bánlak), Wagner testvérek bérgazdasága (Bíószeg), Wagner Mihály (Zichyfalva), Wosching J. György (Zichyfalva).

Szarvasmarhák díjazása. I. csoport. Tehenek és 2 éves üszöknél I. díjat, 40 koronát nyert: Mondes Mihály (Zichyfalva). II. díjat, 30 koronát nyert: Faul András (Zichyfalva). III. díjat, 20 koronát nyertek: Günther Jakab (Zichyfalva) és Lanbrecht János (Bíószeg). IV. díjat, 10 koronát nyertek: Kornya János, Schleicher Simon, ifj. Merle Jakab, Wosching József, Froh János, ifj. Debert János, özv. Heinemann Borbála, ifj. Debert János, Knoll János, Tiszje Ferenc (Zichyfalva), Kornjak István (Bíószeg), id. Herbszt Domokos, Reger Péter, Wachtler József és Blaskovich Ádám (Zichyfalva).

II. csoport. 1 éven felüli növények üszöknél: I. díjat, 30 koronát nyert:

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csak a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer.

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dus szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyosknál fogva kitünő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légső- és húgyszervi betegségeknek. 26 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségektől is, mint typhus, cholera, megkíméltettek azok, akik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai Ágnes-vízzel éltek. Legjelesebb orvosi szaktekinéltek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozata a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másféltéresnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített viznél, sőt a szódavíznel is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizet a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzeté ingyen kapható. A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél- és légsőhuruttól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk. (297/a—15.9)
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

Kedvelt borvíz!

Jung Mihály (Szécsénfalva). II. díjat, 20 koronát nyertek: Faul András (Zichyfalva) és Mészáros János (Puszta-Nagyret). III. díjat, 10 koronát nyertek: Debert János, Wosching József (Zichyfalva), Dinger József (Szécsénfalva), Schleicher Simon (Zichyfalva), Pflanzner Vilmos (Szécsénfalva), Herf Dominik (Zichyfalva). Diszoklevelet nyertek csoportos kiállításért: Wagner Mátyás, Maly Mihály, Wagner Mihály (Zichyfalva), Müller György (Bánlak).

Sikverseny: 1-ső lett Schleicher Simon, nyert: 40 koronát. 2-ik lett Feiling Miklós, nyert: 30 koronát. 3-ik lett Debert Konrad, nyert: 20 koronát. 4-ik lett Wosching Mátyás, nyert: 10 koronát. 5-ik lett Kurzhalz György, nyert: 10 koronát. Futott még 9 ló.

Ügetőverseny. Mezőgazdák versenye. (Kettősfogatok.) 1-ső lett Weinrauch József, nyert: 40 koronát. 2-ik lett Tiszje Ferenc, nyert: 30 koronát. 3-ik lett Wosching Mátyás, nyert: 20 koronát. 4-ik lett Kurzhalz György, nyert: 10 koronát. Futott még 3 fogat.

Urkocsisok versenye. (Kettősfogatok.) 1-ső lett Weizsmann József (Szárca). 2-ik lett Wagner Mátyás (Zichyfalva). 3-ik lett Sibrák László (Zichyfalva). 4-ik lett Blaskovich Mihály (Zichyfalva). 5-ik lett Wagner Mihály (Zichyfalva). Tiszteletdíj a három elsőnek.

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

Nyíltér.
(Ercsai tárt költőkért nem vállal felelősséget a szerk.)

NESTLÉ
az egészséges **gyermekliszjtje**

és a beteg gyermek, a gyomorhajosok régóta bevált tápláléka. Megjöv a hányástól, hasmenéstől, bélurolástól és elhárítja ezeket. **A gyermekápolásról** ismeretű füzetet ingyen küld. **NESTLÉ** Wien, L. Riberstrasse 11.

SARG-féle 60
KALODONT LECJOB
Fillet **FOG-CRÈME**

Hirdetmény.
Közhirre tesszük, hogy Torontáltorda községnek 696 holdnyi területén a **vadászati jogot**

1908. évi augusztus hó 1-től kezdődőleg 1910. évi július hó 31-ig terjedő időre **f. évi július 15-én nyilvános árverésen** bérbe adjuk.
Torontáltorda, 1908. évi június 25.
Dr. Bogner János, **Mészáros Zakariás,**
jegyző. 613.3.1 bíró.

1686/1904. sz. Parasz község előjáróságától
VÉGREHAJTÓ
Parasz községénél 2 havi időtartamra 4 korona napidíj mellett azonnal alkalmazást nyerhet. Szerb nyelv bírása megkívántatik. Ajánlatok alólirotthoz küldendők.
Parasz, 1908. évi június hó 30.
Vuchetich Árpád,
jegyző.

Hirdetmény.
Ittvarnok község egy szivattyuval teljesen felszerelt **mélykutát** szándékozik furatni. Ajánlatok **f. évi július 15-ig** a község előjáróságánál nyújthatók be.
Ittvarnok, 1908. évi június 30.
Ittvarnok község előjárósága.

Tisztasága 30.000 koronával szavatoltatik.

Schicht szarvasszappana
a legjobb

Schicht SZARVASSZAPPANÁT rendkívül, kitűnő tulajdonságainál fogva előnyösen használhatjuk minden elgondolható mosási célra: személyes használatra, legfinomabb és durva, fehér és színes vászonneműek mosására, konyhaedények, bútorok, szőnyegek, háziállatok tisztítására stb. stb. A **legjobb** kiválasztott nyersanyagokból lesz előállítva.

Valódi brünni szövetek
az 1908. évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férőruhához (Kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
elégendő, csak	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K.-ért, szintúgy felöltőszövetet, turistalődont, selyemkangarát stb. stb. gyári áron küld a mint megfizethető és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

SIEGEL-IMHOF Brünn.
Minták ingyen és bérmentve.
Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetségét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek.
Szabott, legolcsóbb árak. Oriási választék.
Mintahű, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

Pályázati hirdetmény.
Csenta községben üresedésbe jött 600 kor. évi fizetéssel javadalmazott községi **irnoki állásra** pályázatot hirdetek.
Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy eddigi foglalkozásukat igazolva, kérvényüket **f. évi július 15-ig** hozzám nyujtsák be.
Antalfalva, 1908. évi június hó 26.
Zsiross Imre,
főszolgabíró.

STAUB B. VERSE CZ
a legolcsóbban szállít saját termésű, egy éves, kitűnő **fehérborokat,** nemkülönben saját égetésű, **tiszta törkölypálinkát is.**

ELEGÁNS HÁZ
Alkotmány-utcában 695/31. sz. a. **szabad kézből eladó.**

HÁZELADÁS.
A törökbecei 496. sz. betétben 1533., 1534. és 1570. hrszámok alatt foglalt, a város közepén, a Fő-utcában fekvő 437. és 461. ö. i. számú **házak** és 645 □-nyi **beltelek** a törökbecei kir. járásbírósa, mint tkvi hatóság hivatalos helyiségében **1908. évi július 21-ik napján d. u. 3 órakor** megtartandó önkéntes bírói árverésen **eladatni fognak.**
A kikiáltási ár 7258 kor.-ban, a bánatpénz pedig 725 kor. 80 fill.-ben állapított meg. A téglából szilárdan épült és eszeréppel fedett házakban a kir. járásbírósa volt elhelyezve. A számos lakó- és egyéb mellék-helyiségekből, nagy boltozatos pincéből álló folyosós házak úgy magánlakásokra, mint üzleti és vendéglői helyiségekre nagyon alkalmasak.
Bővebb felvilágosítást kívánatra **Olgay Árpád** pozsonyi ügyvéd ad. 614-31

BUZIÁSI PHÖNIX
ÁSVÁNYVIZ

VESE ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL MINDEN VIZET FELÜLMUL.
KELLEMEK, KISSÉ SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTESITETT,
SZÉNSVADUS, RENDKIVÜL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ.

ORVOSILAG AJANLVA. = ORVOSILAG AJANLVA.

lgyógygymódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség :
Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdő.
493-153.75